

Analiza emisije zvuka pri obradi drva na stolnoj glodalici i kružnoj pili

Blažević, Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry and Wood Technology / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:108:160309>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-22**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE

DRVNOTEHNOLOŠKI ODSIJEK

SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ

DRVNOTEHNOLOŠKI PROCESI

MARIJA BLAŽEVIĆ

ANALIZA EMISIJE ZVUKA PRI OBRADI DRVA NA
STOLNOJ GLODALICI I KRUŽNOJ PILI

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2024.

DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Naslov:	ANALIZA EMISIJE ZVUKA PRI OBRADI DRVA NA STOLNOJ GLODALICI I KRUŽNOJ PILI
Titule:	Analysis of sound emissions during woodworking on a table moulding machine and circular saw
Autor:	Marija Blažević
Mjesto izrade:	Sveučilište u Zagrebu Fakultet šumarstva i drvne tehnologije
Vrsta objave:	Diplomski rad
Mentor:	Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić
Ak. godina	2023./2024.
Datum obrane:	25. 9. 2024.
Obujam:	9 poglavlja, 37 stranica, 31 slika, 16 tablica, 11 navoda literature
Sažetak:	U ovom diplomskom radu istražuje se emisija zvuka strojeva za mehaničku obradu drva, stolne glodalice i kružne pile. Definiran je pojam buke, njezine značajke i iskazivanje, te štetni učinci buke na ljudski organizam pri izlaganju na radnom mjestu. Analizirane su mogućnosti zaštite radnika od buke. Analizirani su i uspoređeni rezultati emisije buke pri praznom hodu stroja i tijekom obrade dvije različite vrste drva (jelovine i hrastovine) pri dvije različite posmične brzine. Pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici zabilježena je veća razina buke u odnosu na obradu uzoraka od hrastovine. Suprotno tome pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili zabilježena je veća razina buke u odnosu na obradu uzoraka od jelovine. Pri većoj posmičnoj brzini izmjerena je veća razina buke na oba stroja i pri obradi obje vrste drva. Obrada kružnom pilom više opterećuje okolinu bukom od stolne glodalice i pri praznom hodu stroja i pri obradi drva. Izmjerene razine buke uspoređene su s propisanim graničnim vrijednostima izloženosti te su doneseni zaključci o mogućnostima smanjenja emisija buke i nužnosti uporabe osobnih zaštitnih sredstava.
Summary:	In this thesis, the sound emission of mechanical woodworking machines - table moulding machine and circular saw has been researched. The concept of noise is defined, its characteristics and measurement units, and the harmful effects of noise on the human body during exposure at the workplace. The possibilities of protecting workers from noise were analyzed. The results of the noise emission, when the machine is idling and during the processing of two different types of wood (fir and oak) at two different feed speeds, were analyzed and compared. During the processing of samples made of fir on the moulding machine, a higher noise level was recorded compared to the processing of samples made of oak. Conversely, when processing oak samples on the circular saw, a higher noise level was measured compared to the processing of fir samples. At higher feed rates, a greater noise level was recorded on both machines and during the processing of both types of wood. The operation of the circular saw emits a higher level of noise compared to the milling machine, both during idling and wood processing. The measured noise levels were compared with the prescribed exposure limit values, and conclusions were drawn about the possibilities of reducing the noise emissions of these machines and the necessity of using personal protective equipment.

	IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI	OB FŠDT 05 07
		Revizija: 2
		Datum: 29.04.2021.

„Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojega rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni“.

U Zagrebu, 13. 9. 2024. godine

vlastoručni potpis

Marija Blažević

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE.....	2
2.1. Definicija buke.....	2
2.2. Djelovanje buke na čovjeka.....	3
2.3. Buka u drvnoj industriji	4
3. CILJ ISTRAŽIVANJA	7
4. MATERIJALI I METODE ISTRAŽIVANJA	8
4.1. Materijali i strojevi.....	8
4.2. Mjerenje buke.....	13
4.3. Obrada rezultata	16
5. REZULTATI I RASPRAVA.....	18
5.1. Rezultati mjerenja buke na stolnoj glodalici	18
5.2. Rezultati mjerenja buke na kružnoj pili	23
5.3. Analiza i usporedba rezultata mjerenja razine buke	28
6. ZAKLJUČAK.....	35
7. LITERATURA	36
8. POPIS SLIKA	37
9. POPIS TABLICA.....	38

1. UVOD

Prema mnogim pokazateljima prosječna razina buke u proizvodnim prostorima za mehaničku preradu drva mnogo je viša negoli u mnogim drugim proizvodnim sredinama. Strojevi i alati u današnjoj drvenoj industriji rade s velikim brzinama rezanja kako bi bili što efikasniji i produktivniji u svom radu, pri čemu se zanemaruju posljedične pojave. Povećanje buke i vibracija upravo je jedna od tih posljedica povećanja obodne brzine alata. Pri radu strojeva za mehaničku obradu drva često se emitira buka čija razina značajno premašuje propisane granične vrijednosti. Dugo izlaganje buci posebice kroz osmosatno radno vrijeme dovodi do kratkotrajnih, ali i dugotrajnih posljedica. Buka može biti vrlo neugodna, uznemirujuća pa čak može doći i do štetnih utjecaja na ljudski organizam, uključujući oštećenje sluha, povećan stres, nesanicu, povećanje krvnog tlaka i smanjenje koncentracije. U svrhu zaštite radnika od buke propisane su granične vrijednosti izloženosti i upozoravajuće vrijednosti izloženosti tijekom osmosatnog radnog vremena. Na mnogim radnim mjestima u drvoprerađivačkoj industriji nužna je neposredna zaštita, a i mnoge strojeve treba odvojiti od proizvodnog prostora posebnim kabinama čija je zadaća prigušivanje emitirane buke (Goglia i Beljo 1995). Zaštita radnika i radnog prostora od prašine, buke, utjecaja kemikalija i vibracije zasigurno je najbitnija i najodgovornija zadaća onih koji projektiraju proizvodne pogone i procese. To zahtjeva sveobuhvatan pristup problemu u smislu provođenja eksperimentalnih mjerenja emisije zvuka strojeva, tehnološki napredak strojeva, metoda zaštite na radu i razvoj novih rješenja. Osobna zaštitna sredstva primjenjuju se prema potrebama i uvjetima radnog okruženja, koje se utvrđuju mjerenjima i analizama izvora opasnosti. Jedna od bitnih stavki je i kvalitetna izobrazba radnika te odgovorno korištenje odgovarajućih zaštitnih sredstava kako ne bi došlo do smanjenja radnog učinka te otežanog rada i kretanja radnika.

2. PREGLED LITERATURE

2.1. Definicija buke

Buka je vrlo glasni, čovjeku neugodni, čak i bolni zvuk. Osnovne značajke buke sadržane su u njezinoj jačini (intenzitetu), ali i u njezinoj kakvoći (dodatni šumovi), visini, trajanju, isprekidanosti ili kontinuiranosti (Wikipedia 2016). Govor i glazba su harmoničan zvuk za one koji ih žele slušati, dok s druge strane pri spavanju ili čitanju su aharmoničan, neželjeni te neugodan zvuk. Stupanj smetanja ovisi o psihološkim čimbenicima čovjeka i okolnostima u kojima se nalazi, na primjer kod učenja, čitanja ili spavanja.

Buka je zvuk proizveden nepravilnim i periodičnim titranjem čestica u zraku (Trbojević 2011). Ljudsko uho može primiti zvučne podražaje titranja u rasponu od 16 do 20 000 Hz, sve zvukove ispod 16 Hz čovjek registrira kao potres – vibracije. Uho je najosjetljivije na zvukove između 1.000 i 7.000 Hz, dok mu je maksimalna osjetljivost na zvukove frekvencije oko 4.000 Hz. Zvuk koji ima frekvenciju ispod 20 Hz naziva se infrazvuk a frekvenciju iznad 20 000 Hz ultrazvuk. Promjene tlaka zraka najčešći su razlog za stvaranje zvuka. Amplituda je veličina kojom se opisuju te promjene tlaka. 20 μPa je najmanja promjena tlaka koju može osjetiti ljudsko uho, što je oko 5 bilijuna puta manje nego atmosferski tlak. Ljudsko uho ima velik raspon promjene tlaka koju može osjetiti, a granica bola je iznad 20.000.000 μPa. Kako bi izbjegli tako velike brojeve uvedena je logaritamska ljestvica u decibelima (dB). Razina zvuka izražena u dB računa se prema jednadžbi:

$$L_p = 20 \cdot \log \frac{p}{p_0}$$

gdje je L_p - razina zvučnog tlaka u dB, p - izmjerena vrijednost zvučnog tlaka u μPa, a p_0 - referentna vrijednost koja iznosi 20 μPa za mjerenja u zraku.

Slika 1. Ilustracija vrijednosti razine buke (dB) raznih izvora u svakodnevnom životu

Na primjer normalan razgovor dvaju govornika može se ostvariti pri razini buke 60 dB(A), ali ne na većoj udaljenosti od 1,5 metara. Pri razini buke većoj od 70 dB(A) nije moguće uspostaviti razumljiv telefonski razgovor. Za ostvarenje razgovora pri buci od 85 dBA sugovornik mora direktno u uho govoriti drugom sugovorniku (slika 1.).

2.2. Djelovanje buke na čovjeka

Čovjeku mnogo manje smeta buka koju ne može izbjeći (na primjer šum slapova) nego izbježiva buka. Manje nam smeta buka koju proizvodimo sami od buke koju proizvode drugi (Wikipedia 2016).

Buka je subjektivni pojam osjeta a ubraja se u stresogene faktore te ima utjecaj na psihosomatsko zdravlje. Većina tih učinaka izazivaju privremene reakcije organizma koje su kratkotrajne i prolazne, a u to ubrajamo: umor, smetnje probavnog i imunološkog sustava, smanjenje koncentracije i pamćenja, sužavanje vidnog polja, smetnje kod kardiovaskularnog sustava, ali mogu prijeći i u kronične probleme kao što je povišen krvni tlak, nesanica, smanjenje seksualne funkcije, tjeskoba i na kraju depresija. Oštećenje sluha bukom ovisi o više faktora a to su intenzitet djelovanja buke, vrijeme izloženosti i otpornost organizma osobe koja je izložena buci. Intenzitet buke veće od 85 do 90 dB nakon dugotrajne izloženosti može uzrokovati privremena pa čak i trajna oštećenja sluha čovjeka.

Procjenjuje se da je čak 40 % stanovništva Europe izloženo svakodnevnoj buci iz prometa od 55 dB tijekom dana, a 20 % stanovništva je izloženo razini buke koja prelazi 65 dB zvučnog tlaka. Te svakodnevne količine izloženosti buci prometnica smatraju se nedopustivim za dugotrajnu izloženost stanovništva.

2.3. Buka u drvnoj industriji

Emisija buke na radnom mjestu odnosi se na ukupnu količinu zvuka koja potječe iz različitih izvora u radnom okruženju. Kako čovjek sve više postaje svijesniji štetnih utjecaja buke nameću se i sve zahtijevniji zakoni i pravilnici te nacionalne norme. U pravne okvire zaštite od buke spadaju Zakon o zaštiti od buke ((NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21) i na temelju njega doneseni Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka (NN 143/21), te Zakon o zaštiti na radu (71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) i Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu (NN 148/2023). Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu (NN 148/2023) propisuje granične vrijednosti buke u osmosatnom radnom vremenu:

a) granična vrijednost izloženosti:

$L(EX,8h) = 87 \text{ dB(A)}$ i $p(\text{peak}) = 200 \text{ Pa}$ (140 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak 20 μPa);

b) gornja upozoravajuća granica izloženosti:

$L(EX,8h) = 85 \text{ dB(A)}$ i $p(\text{peak}) = 140 \text{ Pa}$ (137 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak 20 μPa);

c) donja upozoravajuća granica izloženosti

$L(EX,8h) = 80 \text{ dB(A)}$ i $p(\text{peak}) = 112 \text{ Pa}$ (135 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak 20 μPa).

Buka u drvnoj industriji često potječe od različitih procesa, poput rezanja, glodanja, brušenja i drugih operacija mehaničke obrade. Ova industrija može generirati visoke razine buke pa čak i preko najviše dnevne dopuštene razine izloženosti, što predstavlja potencijalnu opasnost po zdravlje zaposlenika. Kružne pile za obradu drva često rade pri obodnim brzinama od 50 do 85 m/s. Buka obično raste s porastom brzine vrtnje i pri većim brzinama postaje vrlo neugodna i štetna za ljudsko zdravlje (Goglia i Beljo Lučić 1998). Gornja upozoravajuća granica dnevne ili tjedne osobne izloženosti radnika buci iznosi 85 dB(A). Kružne pile u drvnoj industriji koje rade pri obodnoj brzini između 50 i 85 m/s

proizvode buku od 90 do 100 dB(A). Glodalice s druge strane mogu proizvoditi još veću buku i to u rasponima od 90 do 120 dB(A). U drvnj industriji postoje strojevi koji znatno premašuju najvišu dopuštenu razinu buke, kao na primjer:

strojevi za iveranje i usitnjavanje drva – preko 120 dB(A)

tračne pile trupčare i rastružne tračne pile - 90 do 100 dB(A)

kružne pile (uzdužne i poprečne) – 90 do 100 dB(A)

viševretene blanjalice, glodalice – 90 do 120 dB(A)

Ako je do oštećenja sluha došlo kod radnika koji je kroz duže razdoblje bio izložen djelovanju takozvane industrijske buke iznad propisane razine to se smatra profesionalnom bolešću (Goglia i Beljo 1995).

Dugotrajna izloženost visokoj razini buke na radnom mjestu može negativno utjecati na zaposlenike, izazivajući stres, nesanicu, smanjenje koncentracije pa čak i oštećenje sluha. Ljudsko tijelo ne posjeduje nikakve refleksne zaštite za sluh, kao što posjeduje za oči za prejak izloženost svjetlosti. Uši uvijek ostaju otvorene i bez zaštite. Dugim izlaganjima prekomjernim razinama buke dolazi do oštećenja sluha dalekosežnih zdravstvenih posljedica (Miholjević 2016).

Proizvodne organizacije često primjenjuju mjere za smanjenje buke kako bi poboljšale radno okruženje i osigurale sigurnost i dobrobit zaposlenika. Zaštita sluha i primjena mjera za smanjenje buke, poput nošenja zaštitnih slušalica ili postavljanja zvučne izolacije, važne su kako bi se umanjili potencijalni rizici povezani s bukom rada strojeva u drvnj industriji. Nošenje zaštitne opreme, poput slušalica (antifoni), kaciga, ušnih uložaka i čepova, obavezno je kod radnih mjesta s prekomjernom radnom bukom kako bi se zaštitili zaposlenici kod višesatnih izlaganja takvom okruženju (slika 2.).

Ovisno o vrsti primijenjenog sredstva, ili njihovoj kombinaciji, načinu primjene i stanju sredstava, takvom se zaštitom može smanjiti intenzitet buke koji djeluje na ljudsko uho za 5-15, pa čak i 20-30 dB(A).

Slika 2. Zaštitna oprema
<https://preventa.hr/zastita-na-radu-upit/buka-na-radu>

3. CILJ ISTRAŽIVANJA

Poznato je da buka ima negativan učinak, naročito kod dugotrajnog izlaganja kao što je osmosatni rad na strojevima. Visoka razina zvuka može rezultirati kratkotrajnim ali i dugotrajnim posljedicama po ljudsko zdravlje. Strojevi za mehanučku obradu drva značajan su izvor zvuka što predstavlja veliki problem u drvoprerađivačkim pogonima.

Cilj istraživanja je izmjeriti i usporediti emisiju buke stolne glodalice i kružne pile u praznom hodu i pri obradi drva različitih svojstava te usporediti izmjerene vrijednosti s propisanim graničnim vrijednostima razine buke u radnoj okolini. Također, cilj rada je analizirati utjecaj posmične brzine obratka na razinu emisije buke pri glodanju i piljenju hrastovine i jelovine.

4. MATERIJALI I METODE ISTRAŽIVANJA

4.1. Materijali i strojevi

Istraživanje emisije buke stolne glodalice i kružne pile provedeno je pri obradi uzoraka od drva hrasta (*Quercus robur*) i drva obične jele (*Abies Alba*) (slika 3. i 4.). Dimenzije uzoraka od hrastovine su: debljina (h) 26 mm, širina (b) 85 mm, dužina (l) 555 mm. Sadržaj vode uzoraka od hrastovine izmjeren vlagomjerom iznosi 14 %, a određen gravimetrijskom metodom iznosi 11 %. Gustoća hrastovine u apsolutno suhom stanju iznosi $0,794 \text{ g/cm}^3$, dok je specifična gustoća $0,746 \text{ g/cm}^3$. Dimenzije uzoraka od jelovine su: debljina (h) 26 mm, širina (b) 200 mm i dužina (l) 865 mm. Sadržaj vode uzoraka od jelovine izmjeren vlagomjerom bio je 14 %, a gravimetrijskom metodom 11 %. Gustoća u apsolutno suhom stanju jelovine iznosi $0,470 \text{ g/cm}^3$, dok je specifična gustoća $0,446 \text{ g/cm}^3$. Uzorci su zdravi, bez većih i vidljivih grešaka (kvruga i pukotina) na mjestima obrade i bez površinske obrade lakovima ili lazurama.

Slika 3. Uzorci od drva hrasta (*Quercus robur*)

Slika 4. Uzorci od drva jele (*Abies Alba*)

Sadržaj vode u drvu određen je gravimetrijskom metodom koja je definirana hrvatskom normom HRN ISO 13061-1:2015. Zbog svoje točnosti i jednostavnosti izvedbe, gravimetrijska metoda određivanja sadržaja vode se smatra referentnom metodom za mjerenje sadržaja vode u drvu. Oprema koja je potrebna za gravimetrijsku metodu određivanja sadržaja vode drva je: tehnička vaga, eksikator za hlađenje uzoraka i sušionik.

Izračun apsolutnog sadržaja vode u drvu se provodi prema jednadžbi:

$$w = \frac{m_1 - m_0}{m_0} \cdot 100 \% ,$$

w – apsolutni sadržaj vode u drvu (%), m_1 – masa uzorka prije sušenja (g), m_0 – masa uzorka u apsolutno suhom stanju (g)

Uzorci za određivanje sadržaja vode gravimetrijskom metodom pripremljeni su od uzoraka koji su se obrađivali pri mjerenju razine emitirane buke stolne glodalice i kružne pile. Uzorci su imali minimalne dimenzije 20 x 20 mm prema normi ISO 3129. Nakon toga slijedila je izmjera dimenzija uzoraka pomičnim mjerilom u prosušenom stanju (slika 6.), te mjerenje mase uzoraka tehničkom vagom (slika 7.). Apsolutno suho stanje uzorka postiže se sušenjem u sušioniku (slika 5.) na temperaturi od 103 ± 2 °C do konstantne mase, odnosno kada se dva uzastopna mjerenja u minimalnom vremenskom periodu od 8 sati ne razlikuju više od 0,2 % mase izmjerene uzorka. Na kraju izmjerene su dimenzije uzoraka u apsolutno suhom stanju radi određivanja gustoće drva.

Za određivanje gustoće drva s nekim postotkom sadržaja vode najprije moramo odrediti gustoću drva u apsolutno suhom stanju. Određivanje gustoće u apsolutno suhom stanju provodi se prema jednadžbi:

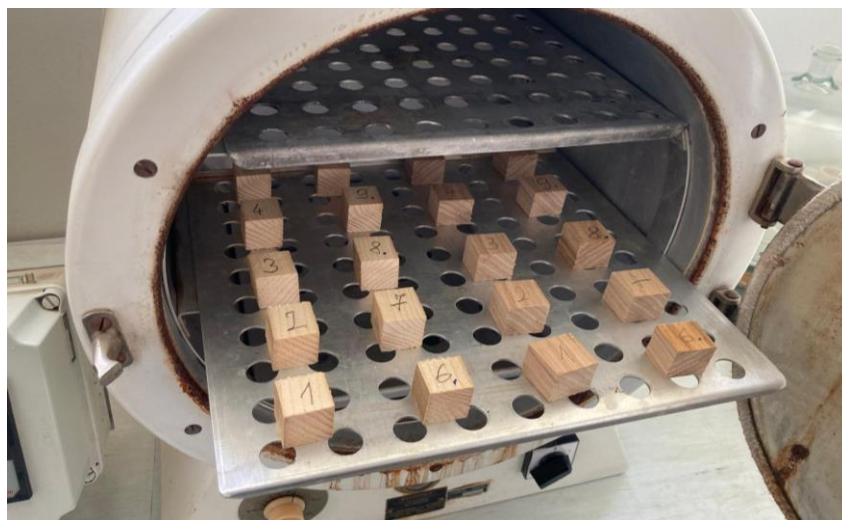
$$\rho_0 = \frac{m_0}{V_0}$$

ρ_0 – gustoća u apsolutno suhom stanju (g/cm³), m_0 – masa uzorka u apsolutno suhom stanju (g), V_0 – volumen uzorka u apsolutno suhom stanju (cm³).

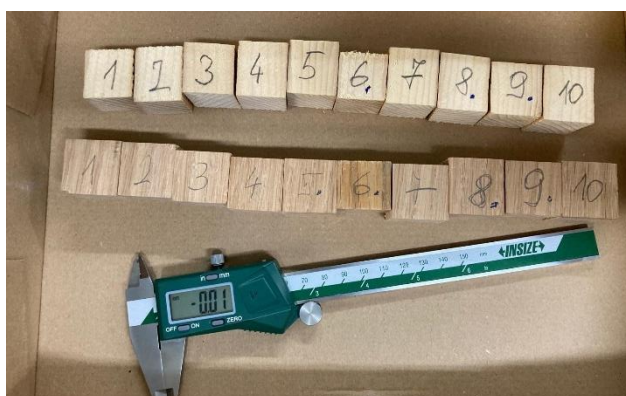
Određivanje specifične gustoća pri sadržaju vode od 11 % određuje se prema jednadžbi:

$$\rho_y = \frac{m_0}{V}$$

ρ_y – specifična gustoća u apsolutno suhom stanju (g/cm³), m_0 – masa uzorka u apsolutno suhom stanju (g), $V_{11\%}$ – volumen uzorka pri sadržaju vode 11 % (cm³).

Slika 5. Uzorci drva hrasta i jele u sušioniku

Slika 6. Izmjera dimenzija uzoraka pomičnim mjerilom

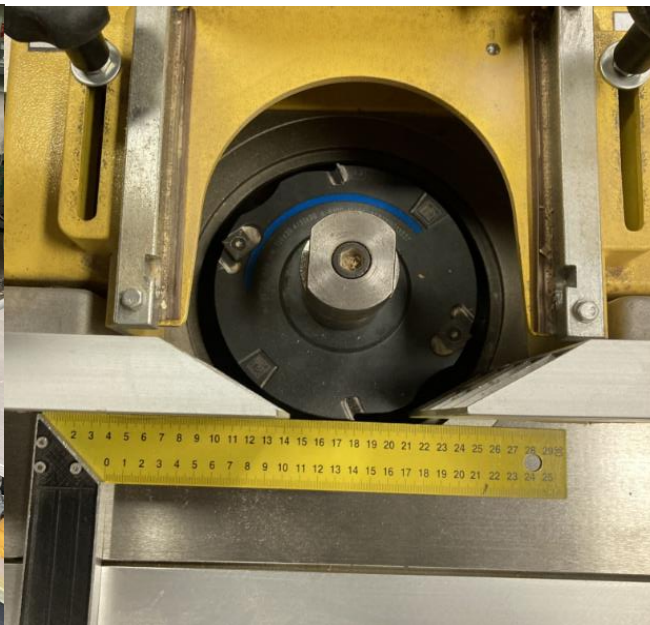

Slika 7. Mjerenje mase uzorka tehničkom vagom

Mjerenje razine buke provedeno je na stolnoj glodalici Rojek FSN 300 Euro7 (slika 8.), s alatom oznake Leitz ID: 165175785 150×30,4/31×30 (slika 9.). Glava glodala imala je samo jedan nož a promjer putanje reznog brida iznosio je 150 mm. Dodatak za obradu (Δh) bio je 3 mm. Ispitali smo razinu zvuka pri dvije posmične brzine obratka $v_{p1} = 6,5$ m/min i $v_{p2} = 13$ m/min. Frekvencija vrtnje alata bila je $n_v = 6000$ o/min.

Slika 8. Stolna glodalica Rojek

Slika 9. Glava glodala

Na slici 10. prikazani su proračunati parametri obrade za stolnu glodalicu Rojek u ovisnosti o posmičnoj brzini.

	Vp 6,5	Vp 13	
Brzina rezanja (v_r):	47	47	m/s
Posmak po zubu (s_z):	1,08	2,17	mm
Posmak po okretaju (s_o):	1,08	2,17	mm
Kut zahvata (φ):	16,3	16,3	°
Duljina luka zahvata (l):	21	21	mm
Duljina puta zahvata hrast (l_o):	10,90	5,45	m
Duljina puta zahvata jela (l_o):	16,99	8,49	m
Srednja debljina odvajane čestice (δ_{sr}):	0,15	0,31	mm
Maksimalna debljina odvajane čestice (δ_{max}):	0,30	0,61	mm
Jedinični satni učin (A_h):	10,14	20,28	m ² /h
Volumen odvojenih čestica (V_h):	8,45	16,90	cm ³ /s
Frekvencija ulaska zubi u zahvat (z_s):	100	100	zubi/s

Slika 10. Parametri obrade

Drugi stroj na kojem je provedeno mjerenje razine buke je kružna pila Bratstvo SC-10 (slika 11.), oznake alata Leitz 057125 WZ; 300×3,2×2,2×30 (HW Z28/33,66). List pile ima 28 zuba. Oblik zuba lista pile je izmjenično skošeni (WZ), a materijal oštrice je volfram karbid. Promjer pile je 300 mm, a širina propiljka 3,2 mm. Ispod lista pile iznad obratka (p) iznosi 40 mm. Frekvencija vrtnje (n_v) je 3870 o/min. Mjerena je razina buke pri obradi s dvije posmične brzine $v_{p1} = 6,5$ m/min i $v_{p2} = 13$ m/min.

Slika 11. Kružna pila Bratstvo SC-10

4.2. Mjerenje buke

Mjerenja razine emitiranog zvuka na stolnoj glodalici i kružnoj pili provedeno je pomoću instrumenta mjerača razine zvuka Kimo DB200 (slika 12.). Kimo DB200 je akustični mjerni instrument s maksimalnim mjernim područje zvuka od 135 dB. Mjerač razine zvuka ima mogućnost pohranjivanja skupova podataka mjerenja, s kapacitetom memorije 25 razdoblja od 86 500 vrijednosti – npr: 24 sata / Leq 1s. Podaci se jednostavno prenose na računalo, a za prikaz i obradu podataka zadužen je vlastiti LDB200 softver. Prema međunarodnim standardima, mjerač razine zvuka izračunava i prikazuje mjerenja na svom grafičkom pozadinskom osvjetljenju LCD zaslona.

Slika 12. Mjerač razine zvuka Kimo DB200

Kimo BD2000 ima 5 načina rada

- 1 (L): Konvencionalni mjerač razine zvuka (mjerač razine zvuka obrađuje signal i prikazuje zvučni tlak te istodobno daje sljedeće informacije: vremenski ponderiranu razinu zvučnog tlaka, maksimalne i minimalne vrijednosti razina zvuka u vremenu mjerenja, vrijednost maksimalne vršne razine zvuka u vremenu mjerenja)
- 2 (L-st): Konvencionalni mjerač razine zvuka sa spremištem memorije (mjerač razine zvuka obrađuje signal zvučnog tlaka i pohranjuje rezultate brzine uzorkovanja u spremljenu memoriju)
- 3 (Leq): Konvencionalni i integrirani mjerač razine zvuka s prosječnim usrednjavanjem (mjerač razine zvuka obrađuje zvučni tlak signala i istodobno očitava sljedeće

informacije LXY : razina zvučnog tlaka ponderirana vremenski, LXYmax i LXYmin: maksimalne i minimalne vrijednosti razina u vremenu mjerenja, L_{pk}: razina najveće vršne vrijednosti zvučnog tlaka u vremenu mjerenja i L_{eq} : ekvivalentna kontinuirana razina frekvencije akustičnog tlaka ponderirana na vrijeme mjerenja)

- 4 (Leq-St): Integriranje mjerača razine zvuka s prosjekom i pohranom (mjerač razine zvuka obrađuje zvučni signal za svako elementarno vrijeme integracije i pohranjuje rezultate u spremljenu memoriju)

- 5 (S1+S2): Mjerač razine zvuka "kalkulator" dva izvora zvuka (mjerač razine zvuka obrađuje zvučni signal iz nekoliko izvora zvuka tijekom vremena koje je prepušteno slobodnoj inicijativi operatera. Ovdje izmjerena vrijednost je ekvivalentna kontinuirana razina tijekom tog vremena)

Za potrebe ovog ispitivanja mjerili smo s drugim načinom mjerenja L-St (slika 13.). To znači da svake sekunde instrument zabilježi razinu zvuka. Svako mjerenje provodili smo s pet uzastopnih ponavljanja u trajanju od 5-10 sekundi (stolna glodalica - prazan hod, stolna glodalica - hrast 6,5 m/min, stolna glodalica - hrast 13 m/min, stolna glodalica - jela 6,5 m/min, stolna glodalica - jela 13 m/min, kružna pila - prazan hod, kružna pila - hrast 6,5 m/min, kružna pila - hrast 13 m/min, kružna pila - jela 6,5 m/min i kružna pila - jela 13 m/min).

Slika 13. Mjerenje razine buke u praznom hoda stolne glodalice

Za umjeravanje mjerača razine zvuka Kimo DB200 korišten je kalibrator zvuka Brüel & Kjaer tip 4231 (slika 14.).

Slika 14. Kalibrator zvuka Bruel&Kjaer tip 4231

Kalibrator razine zvuka B&K klase 1 dizajniran je za preciznu akustičnu kalibraciju mjerača razine zvuka, mikrofona i druge opreme za mjerenje zvuka na terenu. Točnost kalibracije je $\pm 0,2$ dB. Izuzetno je mali utjecaj statičkog tlaka i temperature na umjeravanje. Zvučni je tlak neovisan o ekvivalentnoj glasnoći mikrofona, te ima frekvenciju umjeravanja od 1 kHz.

Svi rezultati mjerenja iskazani su u dB(A) čime se naznačava da je razina zvuka vrednovana prema krivulji za vrednovanje A. A-ponderirani decibel (dBA ili dB(A)) izraz je relativne glasnoće zvuka koje percipira ljudsko uho. A-ponderiranje je standard za određivanje oštećenja sluha i izloženosti buci. Ljudsko uho nema isti osjet razine na različitim frekvencijama pa se pri mjerenju razine zvučnog tlaka koristi filtriranje zvučnog signala prema različitim koeficijentima za vrednovanje na različitim frekvencijama. S dB(A) filterom mjerač zvuka daje veću vrijednost gdje je uho osjetljivije, a manju vrijednost frekvencijama na koje uho nije toliko osjetljivo. dB(A) otprilike odgovara inverznoj krivulji jednake glasnoće od 40 dB (na 1 kHz) za ljudsko uho.

4.3. Obrada rezultata

Nakon što su provedena mjerenja razine zvuka na stolnoj glodalici i kružnoj pili podaci su preneseni na računalo te otvoreni pomoću LDB200 softvera. LDB200 softver obrađuje podatke i daje informacije o mjerenju kao što su: vrijeme početka i kraja mjerenja, maksimalna i minimalna zabilježena razina zvuka (dB), grafički prikaz razine zvuka LCpk i LAF u mjerenom vremenu te tablicu s vrijednostima razine zvuka LCpk i LAF (slika 15.).

Za obradu rezultata mjerenja korišten je softver za proračunske tablice Microsoft Excel pomoću kojega su izračunate srednje vrijednosti uzastopnih mjerenja prema formuli:

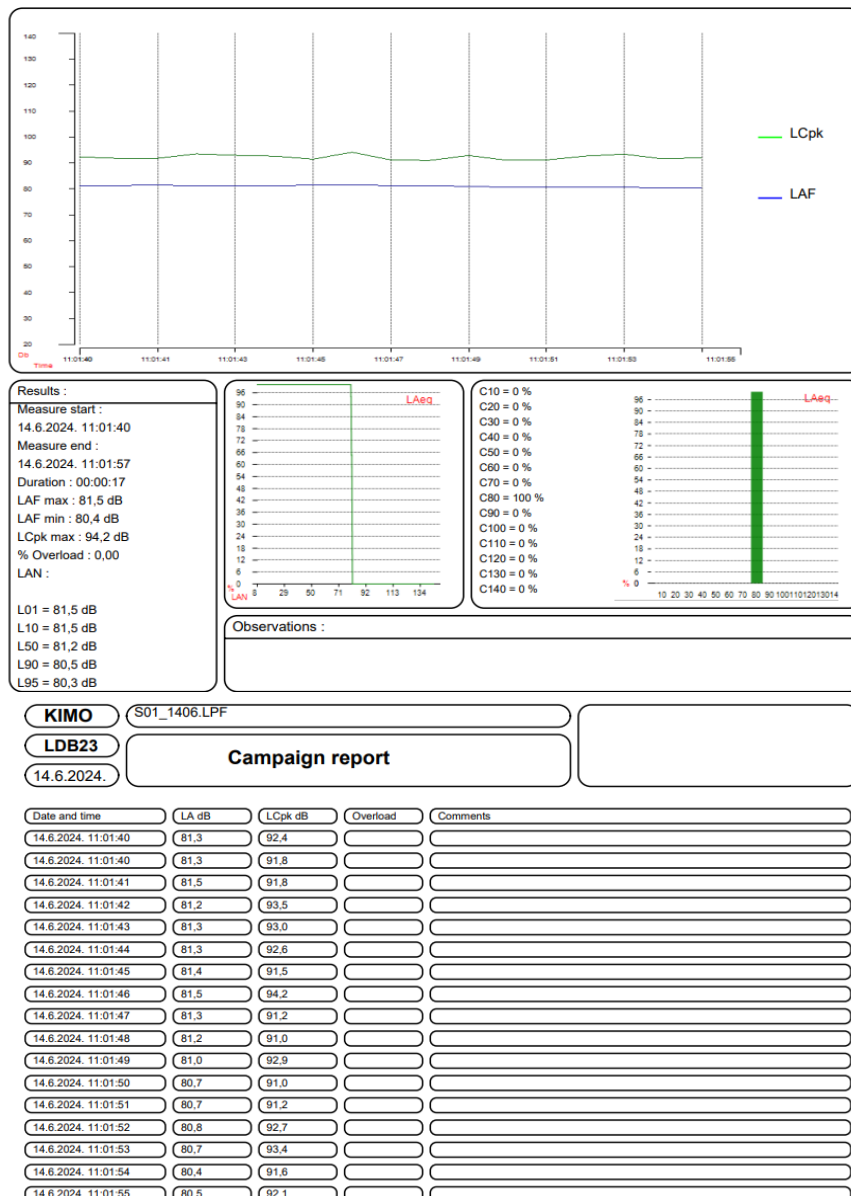
$$L_p [dB] = 10 * \log \left(\sum_i 10^{\frac{L_i}{10}} \right) \quad (1)$$

gdje je:

L_p – ukupna razina zvučnog tlaka (dB)

L_i – razina zvučnog tlaka pojedinog mjerenja (dB)

Rezultati uzastopnih mjerenja prikazani su na grafovima kako bi se lakše analizirala oscilacija dobivenih rezultata za pet uzastopnih mjerenja. Za sve uvjete obrade provedeno je pet uzastopnih mjerenja razine buke te je na temelju dobivenih rezultata mjerenja izračunata srednja vrijednost izmjerene razine buke.

Slika 15. Primjer podataka u softveru LDB200

5. REZULTATI I RASPRAVA

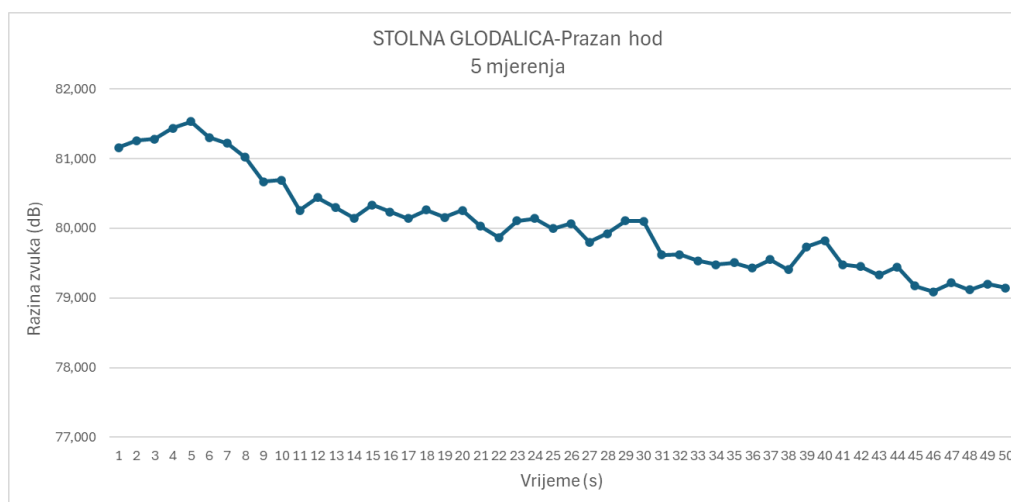
5.1. Rezultati mjerenja buke na stolnoj glodalici

U tablici 1. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka u dB(A) pri praznom hodu stolne glodalice. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja izračunata prema formuli (1) iznosi 80,106 dB(A).

Tablica 1. Izmjerene razine buke u praznom hodu stolne glodalice u dB(A)

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
81,157	93,519	80,258	91,671	80,030	91,275	79,615	92,074	79,476	92,150
81,259	92,982	80,441	91,996	79,869	91,919	79,626	91,696	79,449	92,428
81,280	92,644	80,300	91,942	80,108	91,979	79,535	90,899	79,330	92,408
81,439	91,491	80,146	93,393	80,144	92,787	79,477	89,809	79,446	91,202
81,534	94,156	80,335	91,482	79,997	92,954	79,504	90,491	79,174	91,778
81,305	91,178	80,237	92,045	80,067	92,619	79,431	91,011	79,090	89,772
81,219	90,992	80,140	92,726	79,804	92,420	79,550	92,655	79,218	91,596
81,022	92,912	80,262	91,721	79,926	92,519	79,406	92,100	79,118	90,914
80,672	91,047	80,158	91,949	80,110	92,383	79,737	92,390	79,202	91,505
80,695	91,205	80,256	91,682	80,103	91,692	79,824	92,733	79,144	92,274

Srednja vrijednost svih mjerenja	80,106 dB(A)

Slika 16. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Prazan hod

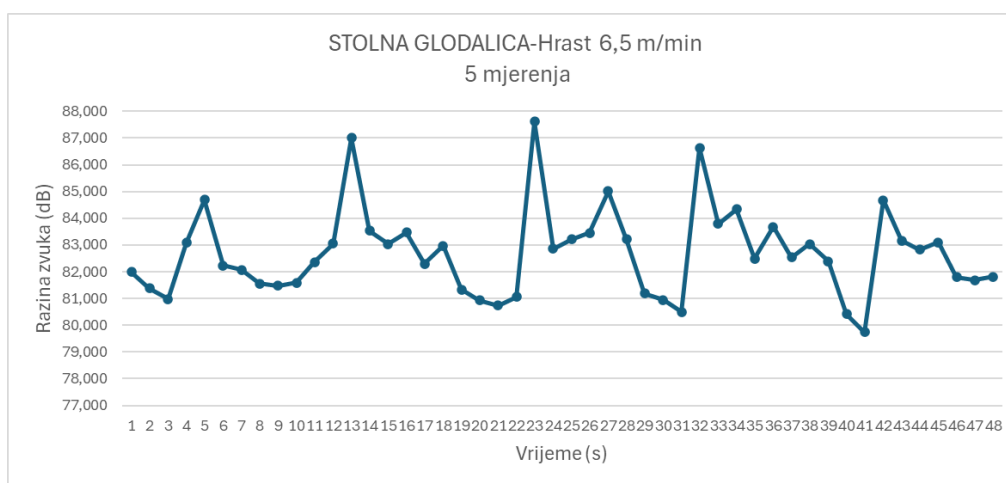
Graf na slici 16. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 50 s. U tih 50 sekundi vidimo blagi kontinuirani pad razine zvuka s maksimalnom razinom zvuka 81,695 dB(A) i minimalnim razinom zvuka 79,090 dB(A).

U tablici 2. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od hrastovine uz posmičnu brzinu 6,5 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 82,922 dB(A).

Tablica 2. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
81,985	95,078	82,363	94,957	81,328	92,750	81,195	95,011	82,392	96,162
81,374	93,612	83,054	96,289	80,937	93,220	80,948	94,456	80,411	93,989
80,974	93,192	87,009	102,150	80,732	94,882	80,492	94,773	79,738	93,328
83,081	93,810	83,528	94,471	81,064	95,075	86,629	97,426	84,675	96,415
84,684	97,138	83,029	94,776	87,616	100,119	83,796	94,863	83,162	96,131
82,233	95,222	83,476	94,121	82,852	95,031	84,337	95,501	82,823	93,581
82,078	94,597	82,294	93,984	83,216	93,055	82,492	92,111	83,103	93,933
81,555	93,163	82,975	93,217	83,452	95,159	83,684	94,842	81,804	92,017
81,477	94,222			85,016	97,891	82,534	93,893	81,693	93,889
81,592	93,684			83,218	96,235	83,043	94,552	81,813	94,719

Srednja vrijednost svih mjerenja	83,065 dB(A)

Slika 17. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Hrast 6,5 m/min

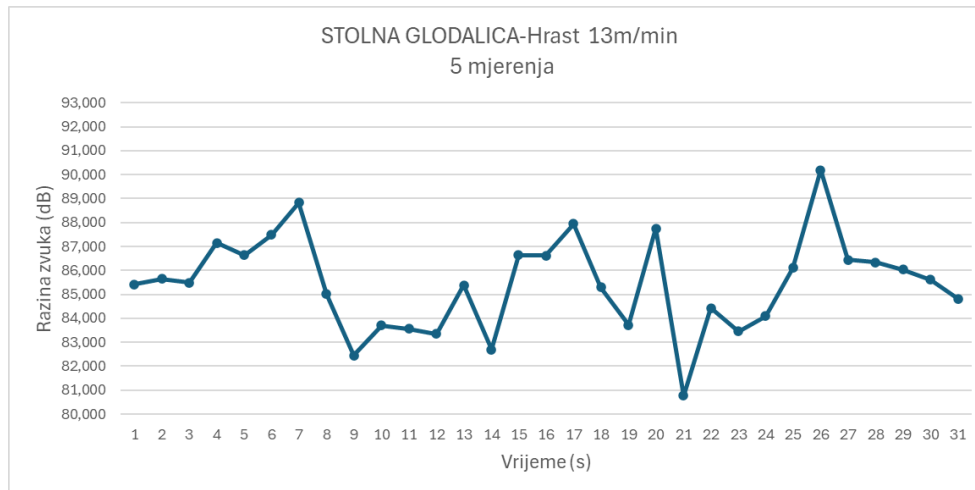
Graf na slici 17. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 48 s. Na grafičkom se prikazu jasno razlučuje pet mjerenja s obzirom da je na početku mjerenja i na kraju mjerenja zabilježena manja razina zvuka a u sredini pojedinog mjerenja došlo je do naglog skoka razine zvuka. Maksimalna razina zvuka iznosi 87,616 dB(A), a minimalna 79,738 dB(A).

U tablici 3. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od hrastovine uz posmičnu brzinu 13 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 85,921 dB(A).

Tablica 3. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
85,422	95,473	87,494	103,642	82,705	97,032	87,759	98,771	86,440	98,941
85,653	95,057	88,825	98,861	86,640	97,538	80,769	96,873	86,335	103,605
85,497	99,295	85,018	99,224	86,626	102,375	84,430	97,214	86,030	102,740
87,157	99,850	82,445	92,334	87,952	97,991	83,462	103,663	85,608	99,448
86,638	98,675	83,703	96,939	85,299	98,942	84,085	97,428	84,822	95,201
		83,556	92,579	83,720	95,641	86,112	98,813		
		83,343	97,998			90,183	110,431		
		85,375	91,712						

Srednja vrijednost svih mjerenja	85,921 dB(A)

Slika 18. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - SG Hrast 13 m/min

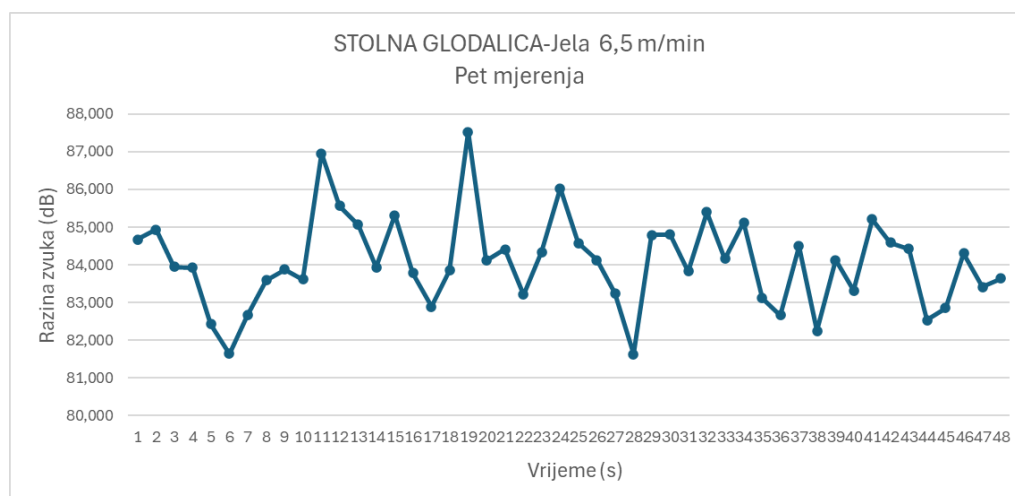
Graf na slici 18. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 31 s mjerenja. Iz grafičkog prikaza vidimo dosta veliku oscilaciju razine zvuka čak i u svakom ciklusu mjerenja. Takvi rezultati posljedica su vjerojatno prijelaza između dva uzorka i povećanja posmične brzine. Naime, zbog veće posmične brzine za provedbu mjerenja razine zvuka trebalo je obrađivati jedan iza drugoga dva do tri uzorka te nije bilo moguće osigurati kontinuiranu obradu.

U tablici 4. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od jelovine uz posmičnu brzinu 6,5 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 84,225 dB(A).

Tablica 4. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
84,670	96,102	86,957	98,225	87,528	95,405	84,790	96,336	84,120	95,017
84,938	95,938	85,562	98,313	84,114	93,646	84,805	95,786	83,313	94,643
83,947	94,736	85,064	96,843	84,416	96,755	83,831	95,241	85,205	97,614
83,929	94,720	83,931	94,508	83,208	94,275	85,393	95,006	84,584	95,179
82,430	93,332	85,313	96,168	84,340	94,880	84,159	94,963	84,427	96,284
81,643	91,224	83,780	93,061	86,029	96,466	85,127	97,620	82,538	96,067
82,666	93,569	82,891	94,216	84,578	97,081	83,110	96,841	82,857	94,835
83,594	93,861	83,850	93,039	84,120	97,201	82,670	94,063	84,307	95,446
83,880	93,982			83,249	93,815	84,488	95,398	83,414	94,151
83,612	96,385			81,633	93,440	82,252	93,340	83,642	95,374

Srednja vrijednost svih mjerenja	84,255 dB(A)

Slika 19. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Jela 6.5 m/min

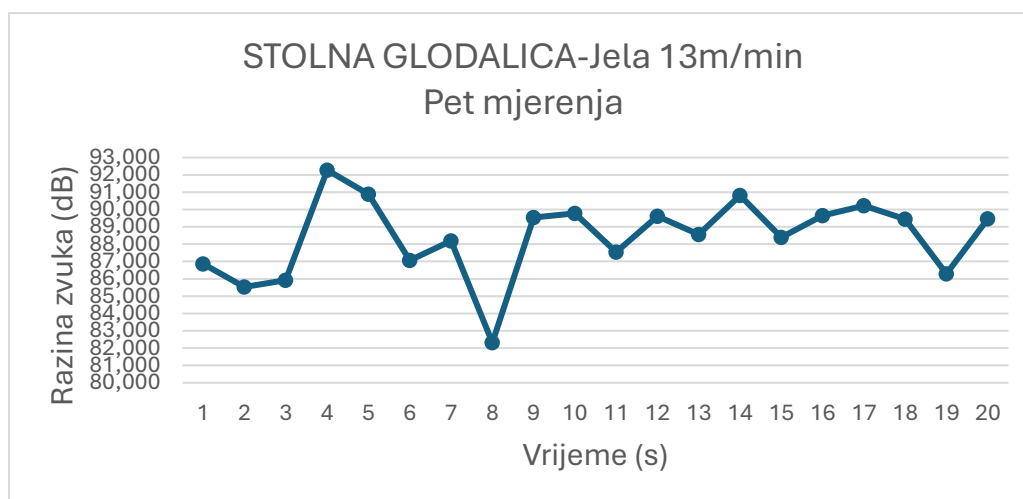
Graf na slici 19. prikazuje izmjerenu razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 48 s mjerenja. Iz grafičkog prikaza vidimo da razina zvuka oscilira tijekom svih ciklusa mjerenja, te ciklusi mjerenja nisu jasno razlučivi. Zabilježeni su česti skokovi razine zvuka što je vjerojatno posljedica zahvata materijala oštricom glodala.

U tablici 5. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od jelovine uz posmičnu brzinu 13 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 88,923 dB(A).

Tablica 5. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
86,858	99,367	90,891	109,576	89,548	100,156	88,563	98,178	90,231	81,801
85,528	98,547	87,064	101,981	89,775	99,784	90,811	106,557	89,457	99,342
85,926	105,826	88,200	97,181	87,549	105,604	88,401	98,259	86,282	99,314
92,276	107,621	82,317	92,214	89,611	105,933	89,655	109,363	89,459	101,861

Srednja vrijednost svih mjerenja	88,923 dB(A)

Slika 20. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Jela 13 m/min

Graf na slici 20. prikazuje izmjerenu razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 20 s mjerenja. Iz grafičkog prikaza vidimo veću oscilaciju razine zvuka kod prva dva ciklusa mjerenja nego kod zadnja tri. Uzrok toga je prerano uključanje ili prekasno isključenje zvukomjera. Svako mjerenje je trajalo 4 s zbog velike posmične brzine obratka.

5.2. Rezultati mjerenja buke na kružnoj pili

U tablici 6. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka u dB(A) pri praznom hodu kružne pile. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja izračunata prema formuli (1) iznosi 85,671 dB(A).

Tablica 6. Izmjerene razine buke u praznom hodu kružne pile u dB(A)

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
85,770	95,228	85,390	93,763	85,688	94,683	85,618	94,250	85,590	95,617
85,465	93,391	85,408	94,626	85,544	93,997	85,730	94,522	85,411	96,303
86,117	95,469	85,404	95,243	85,623	93,339	85,847	94,433	85,621	95,273
85,910	93,775	85,620	95,055	85,601	96,660	86,081	96,251	85,569	94,720
85,611	94,726	85,237	93,713	85,685	93,525	85,896	93,908	85,547	93,878
85,467	98,572	85,383	96,138	85,556	93,150	85,837	96,053	85,520	93,500
85,835	94,825	85,758	96,012	85,612	94,941	86,205	94,685	85,621	94,688
85,753	95,197	85,494	93,736	85,625	95,745	85,745	95,396	85,267	94,833
85,690	93,755	85,585	94,585	85,491	93,661	86,365	95,992	85,703	94,377
85,603	93,875	85,734	95,804	85,697	94,002	86,118	94,875	85,607	97,273

Srednja vrijednost svih mjerenja	85,671 dB(A)

Slika 21. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Prazan hod

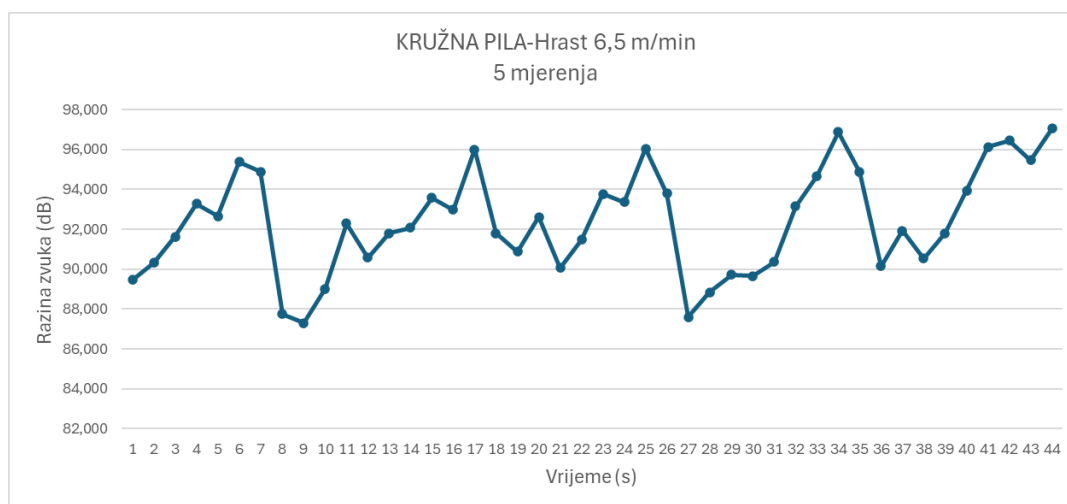
Graf na slici 21. prikazuje izmjerenu razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 50 s mjerenja. Iz grafičkog prikaza vidimo dosta kontinuiranu razinu zvuka uz minimalna odstupanja. Raspon u kojem se nalazi razina zvuka je od 85,237 dB(A) do 86,365 dB(A).

U tablici 7. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od hrastovine uz posmičnu brzinu 6,5 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 93,157 dB(A).

Tablica 7, Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min -

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
89,470	98,106	89,018	98,229	90,879	97,079	88,832	96,072	91,924	98,699
90,330	98,379	92,296	100,464	92,621	100,287	89,726	97,514	90,538	99,799
91,625	96,032	90,582	99,685	90,058	98,887	89,660	98,357	91,810	101,214
93,283	102,320	91,802	99,840	91,488	99,836	90,373	99,817	93,941	102,097
92,654	102,042	92,070	101,965	93,766	102,140	93,158	101,650	96,123	106,360
95,386	103,503	93,571	101,775	93,369	102,331	94,674	103,591	96,464	104,388
94,893	104,443	92,975	103,248	96,047	102,722	96,889	103,536	95,478	103,093
87,757	96,367	95,994	103,937	93,794	103,260	94,862	104,138	97,047	105,095
87,291	96,557	91,807	97,227	87,601	95,581	90,158	97,136		

Srednja vrijednost svih mjerenja	93,157 dB(A)

Slika 22. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Hrast 6,5 m/min

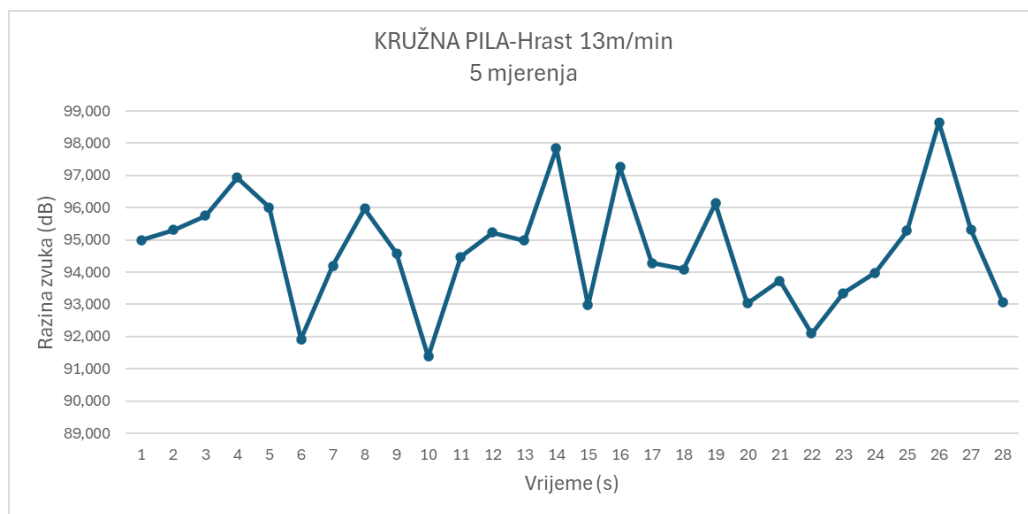
Graf na slici 22. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 44 s. Iz grafičkog prikaza vidimo kako se razina zvuka postupno povećava, te zatim naglo snižava sa završetkom mjerenja.

U tablici 8. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od hrastovine uz posmičnu brzinu 13 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 95,069 dB(A).

Tablica 8. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
94,993	100,859	94,198	106,0926	95,231	103,573	94,287	104,228	93,353	100,343
95,311	104,361	95,968	104,577	94,984	104,118	94,092	101,291	93,983	100,741
95,748	102,152	94,585	102,9954	97,839	110,461	96,137	103,181	95,290	103,162
96,930	105,632	91,391	100,7838	92,981	100,693	93,034	100,193	98,646	105,749
96,019	105,169	94,475	100,9363	97,267	105,374	93,728	103,031	95,325	106,762
91,921	100,370					92,103	98,458	93,074	101,518

Srednja vrijednost svih mjerenja	95,069 dB(A)

Slika 23. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Hrast 13 m/min

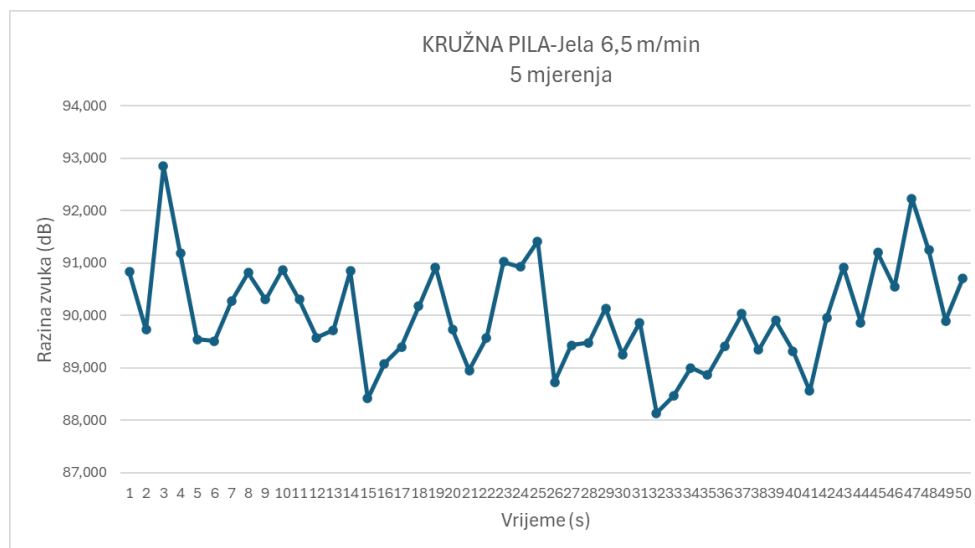
Graf na slici 23. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 28 s. Iz grafičkog prikaza vidimo dosta veliku oscilaciju razine zvuka čak i u svakom ciklusu mjerenja. Takvi rezultati posljedica su vjerojatno prijelaza između dva uzorka i veće posmične brzine.

U tablici 9. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od jelovine uz posmičnu brzinu 6,5 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 90,121 dB(A).

Tablica 9. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
90,834	97,924	90,305	101,8502	88,949	96,88064	89,864	97,27784	88,559	98,16817
89,725	96,665	89,579	97,49049	89,577	99,061	88,134	98,13545	89,949	99,08353
92,847	103,678	89,717	99,3273	91,024	99,45023	88,465	97,40571	90,914	101,4946
91,182	101,359	90,847	100,4016	90,925	99,81284	89,003	97,1948	89,861	97,51063
89,546	97,936	88,413	98,79047	91,414	102,2374	88,867	98,75868	91,202	99,33124
89,509	100,015	89,081	99,41415	88,728	98,65444	89,416	99,62401	90,540	100,2736
90,267	98,144	89,399	100,8356	89,432	99,0942	90,028	98,21741	92,227	100,0649
90,815	101,694	90,174	99,22338	89,483	99,0068	89,339	100,5479	91,247	99,36399
90,302	100,262	90,917	100,7168	90,131	101,3577	89,901	97,62746	89,896	98,28402
90,872	98,103	89,736	99,70072	89,254	98,0794	89,317	97,92255	90,709	99,82265

Srednja vrijednost svih mjerenja	90,121 dB(A)

Slika 24. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Jela 6,5 m/min

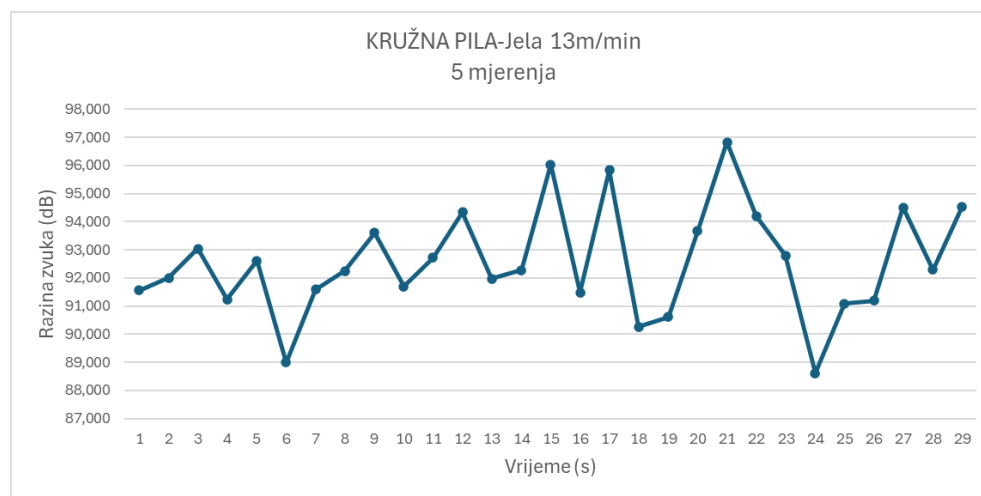
Graf na slici 24. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 50 s Iz grafičkog prikaza vidimo male skokove i padove razine zvuka, nešto veće na početku ili na kraju mjerenja.

U tablici 10. prikazani su rezultati mjerenja razine zvuka izražene u dB(A) pri obradi uzoraka od jelovine uz posmičnu brzinu 13 m/min. Srednja vrijednost svih rezultata mjerenja iznosi 92,974 dB(A).

Tablica 10. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min

1. MJERENJE		2. MJERENJE		3. MJERENJE		4. MJERENJE		5. MJERENJE	
LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk	LA	LCpk
91,563	97,925	91,591	98,674	91,969	99,59016	90,619	100,009	91,079	100,3915
92,001	99,446	92,243	100,838	92,278	102,0428	93,667	102,459	91,189	98,93794
93,038	102,918	93,603	102,244	96,023	102,9101	96,825	106,041	94,498	100,4533
91,234	102,209	91,695	100,561	91,481	98,9107	94,206	104,782	92,294	100,739
92,615	100,716	92,724	102,581	95,825	106,8054	92,789	101,358	94,533	103,9277
88,987	97,975	94,335	104,979	90,258	100,6748	88,611	96,969		

Srednja vrijednost svih mjerenja	92,974 dB(A)

Slika 25. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Jela 13 m/min

Graf na slici 25. prikazuje razinu zvuka pojedinog mjerenja za svaku sekundu tijekom 29 s. Iz grafičkog prikaza vidimo nagla povećanja i smanjenja razine zvuka, pogotovo kod 3. i 4. mjerenja. Uzrok tomu su dva uzorka koja su se pilila jedan za drugim, te je zahvat uzorka pilom rezultirao višom razinom buke, a sama obrada nižom razinom buke. U 1. i 4. mjerenju zadnje vrijednosti su niže zbog prekasnog završetka mjerenja, te je tako snimljena razina buke u praznom hodu stroja.

5.3. Analiza i usporedba rezultata mjerenja razine buke

U tablici 11. dana je deskriptivna statistika rezultata razine zvuka na stolnoj glodalici a u tablici 12. na kružnoj pili.

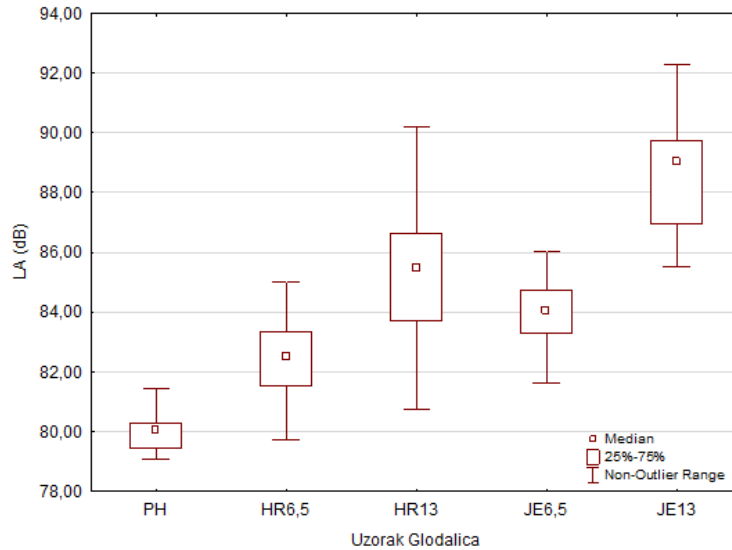
Tablica 11. Deskriptivna statistika rezultata mjerenja buke na stolnoj glodalici Rojek

Effect	Descriptive Statistics (Glodalica in Workbook1_(Recovered).stw)							
	Level of Factor	Level of Factor	N	La (dB) Mean	La (dB) Std.Dev.	La (dB) Std.Err	La (dB) -95,00%	La (dB) +95,00%
Total			147	84,49	2,51	0,21	84,09	84,90
Vp	6,5		96	83,37	1,59	0,16	83,05	83,69
Vp	13		51	86,61	2,55	0,36	85,89	87,33
Vrsta drva	HR		79	83,77	2,24	0,25	83,27	84,27
Vrsta drva	JE		68	85,34	2,55	0,31	84,72	85,96
Vp*Vrsta drva	6,5	HR	48	82,68	1,65	0,24	82,20	83,16
Vp*Vrsta drva	6,5	JE	48	84,06	1,20	0,17	83,71	84,40
Vp*Vrsta drva	13	HR	31	85,45	1,99	0,36	84,72	86,18
Vp*Vrsta drva	13	JE	20	88,42	2,29	0,51	87,34	89,49

Tablica 12: Deskriptivna statistika rezultata mjerenja buke na kružnoj pili Bratstvo SC10

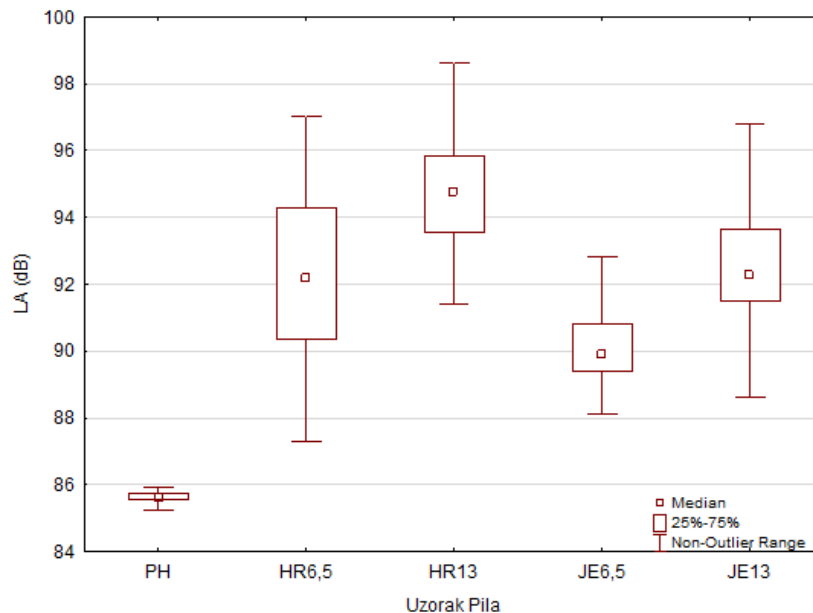
Effect	Descriptive Statistics (Pila in Workbook1_(Recovered).stw)							
	Level of Factor	Level of Factor	N	La (dB) Mean	La (dB) Std.Dev.	La (dB) Std.Err	La (dB) -95,00%	La (dB) +95,00%
Total			151	92,06	2,52	0,20	91,65	92,46
Vp	6,5		94	91,11	2,25	0,23	90,65	91,57
Vp	13		57	93,62	2,14	0,28	93,05	94,19
Vrsta drva	HR		72	93,29	2,58	0,30	92,68	93,89
Vrsta drva	JE		79	90,93	1,86	0,21	90,52	91,35
Vp*Vrsta drva	6,5	HR	44	92,36	2,61	0,39	91,57	93,15
Vp*Vrsta drva	6,5	JE	50	90,00	0,98	0,14	89,72	90,28
Vp*Vrsta drva	13	HR	28	94,74	1,75	0,33	94,06	95,42
Vp*Vrsta drva	13	JE	29	92,54	1,94	0,36	91,80	93,28

Na slikama 26. i 27. nalazi se Box&Whiskers dijagram rezultata mjerenja buke na stolnoj glodalici i kružnoj pili.

Slika 26. Box&Whiskers dijagram za rezultate mjerenja buke na stolnoj glodalici

Iz dijagram na slici 26. može se uočiti da je rasipanje podataka izmjerene razine zvuka pri obradi uzoraka od hrastovine i jelovine pri posmičnoj brzini 13 m/min veće negoli pri posmičnoj brzini 6,5 m/min. Rasipanje podataka je veće pri obradi materijala nego kod praznog hoda stroja, što je i očekivano s obzirom na nehomogenost drva i zahvat drva oštricom alata.

Slika 27. Box&Whiskers dijagram za rezultate mjerenja buke na kružnoj pili

Dijagram na slici 27. nam prikazuje relativno velika rasipanja podataka i za hrastove i za jelove uzorke pri obje posmične brzine. Rasipanje podataka u praznom hodu stroja je značajno manje nego pri obradi drva.

Svi rezultati su obrađeni u programskom paketu TIBCO STATISTICA 14 primjenom faktorske ANOVA analize. Za analizu je korišten interval pouzdanosti od 95 %, s razinom značajnosti od 0,05 ($p < 0,05$).

U tablicama 13. i 14. prikazani su rezultati provedene faktorske ANOVA analize za rezultate razine buke izmjerene na stolnoj glodalici i kružnoj pili i proveden je post-hoc Tukey HSD test te su rezultati prikazani u tablicama 15. i 16.

Tablica 13. Faktorska ANOVA analiza za rezultate razine buke izmjerene na stolnoj glodalici

Univariate Tests of Significance for La (dB) (Glodalica in Workbook1_(Recovered).stw) Sigma-restricted parameterization Effective hypothesis decomposition					
Effect	SS	Degr. of Freedom	MS	F	p
Intercept	936136,0	1	936136,0	322791,7	0,000
Vp	410,0	1	410,0	141,4	0,000
Vrsta drva	151,9	1	151,9	52,4	0,000
Vp*Vrsta drva	20,4	1	20,4	7,0	0,009
Error	414,7	143	2,9		

Tablica 14. Faktorska ANOVA analiza za rezultate razine buke izmjerene na kružnoj pili

Univariate Tests of Significance for La (dB) (Pila in Workbook1_(Recovered).stw) Sigma-restricted parameterization Effective hypothesis decomposition					
Effect	SS	Degr. of Freedom	MS	F	p
Intercept	1209985	1	1209985	336743,5	0,000
Vp	214	1	214	59,6	0,000
Vrsta drva	184	1	184	51,3	0,000
Vp*Vrsta drva	0	1	0	0,1	0,809
Error	528	147	4		

Faktorskom ANOVA analizom rezultata razine buke izmjerene na stolnoj glodalici (tablica 13.) utvrdili smo statistički značajnu razliku za sve promatrane razine utjecajnih parametara. Međusobne interakcije između grupa možemo pogledati u rezultatima provedenog post-hoc Tukey HSD testa (tablica 15.).

Za rezultate razine buke izmjerene na kružnoj pili, faktorskom ANOVA analizom (tablica 14.) nije utvrđena statistički značajna razlika utjecaja kombinacije parametara vrste drva i posmične brzine. Ako se analiziraju rezultati post-hoc testa (tablica 16.) vidimo da se rezultati svih skupina značajno razlikuju osim za uzorke hrastovine piljene pri posmičnoj brzini 6,5 m/min i uzorke jelovine pri posmičnoj brzini 13 m/min. Međutim, te dvije skupine nisu predmet usporedbe jer se radi i o različitim vrstama drva i različitim posmičnim brzinama.

Ideja iza post-hoc Tukey HSD (Honestly Significant Difference) testa je usredotočiti se na najveću vrijednost razlike između dviju grupnih srednjih vrijednosti.

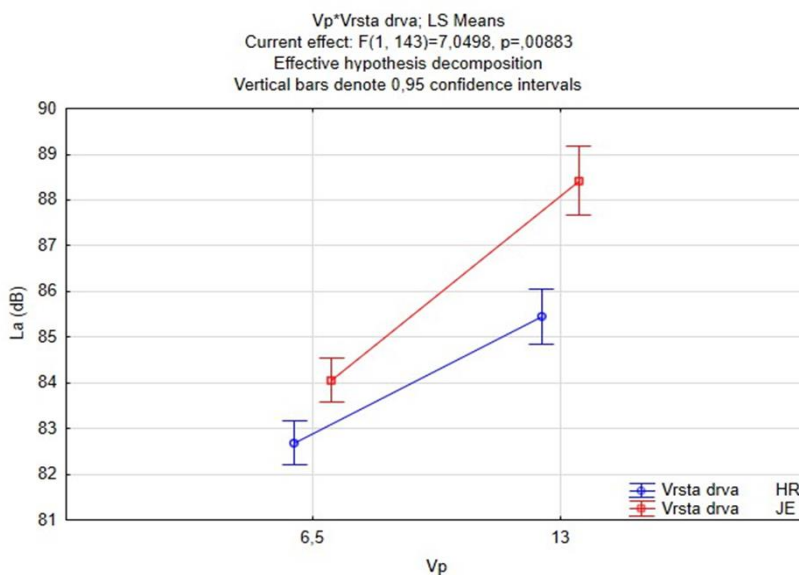
Tablica 15. Rezultati post-hoc Tukey HSD testa za razine buke izmjerene na stolnoj glodalici

Tukey HSD test; variable La (dB) (Glodalica in Workbook1_(Recovered).stw) Approximate Probabilities for Post Hoc Tests Error: Between MS = 2,9001, df = 143,00						
Cell No.	Vp	Vrsta drva	{1}	{2}	{3}	{4}
			82,682	84,056	85,450	88,415
1	6,5	HR		0,000473	0,000008	0,000008
2	6,5	JE	0,000473		0,002164	0,000008
3	13	HR	0,000008	0,002164		0,000008
4	13	JE	0,000008	0,000008	0,000008	

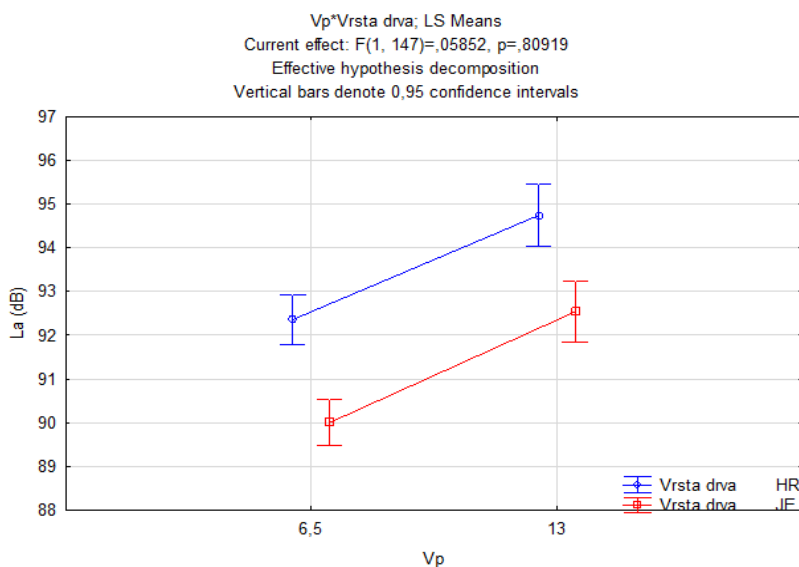
Tablica 16. Rezultati post-hoc Tukey HSD testa za razine buke izmjerene na kružnoj pili

Tukey HSD test; variable La (dB) (Pila in Workbook1_(Recovered).stw) Approximate Probabilities for Post Hoc Tests Error: Between MS = 3,5932, df = 147,00						
Cell No.	Vp	Vrsta drva	{1}	{2}	{3}	{4}
			92,360	90,003	94,742	92,539
1	6,5	HR		0,000008	0,000009	0,979429
2	6,5	JE	0,000008		0,000008	0,000008
3	13	HR	0,000009	0,000008		0,000074
4	13	JE	0,979429	0,000008	0,000074	

Na slikama 28. i 29. prikazan je utjecaj vrste drva i posmične brzine na buku pri obradi na stolnoj glodalici i kružnoj pili. Pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici zabilježena je veća razina buke u odnosu na obradu uzoraka od hrastovine. Također, pri povećanju posmične brzine od 6,5 m/min na 13 m/min veći porast razine buke zabilježen je pri obradi uzoraka jelovine nego pri obradi uzoraka hrastovine. Ovaj je rezultat iznenađujući s obzirom na to da je poznato da za obradu drva veće gustoće treba u pravilu veća prosječna snaga te da se u pravilu pri obradama koje zahtjevaju veću snagu emitira i veća razina buke. Pri piljenju uzoraka jelovine na kružnoj pili zabilježena je manja razine buke nego pri piljenju uzoraka hrastovine pri obje posmične brzine.

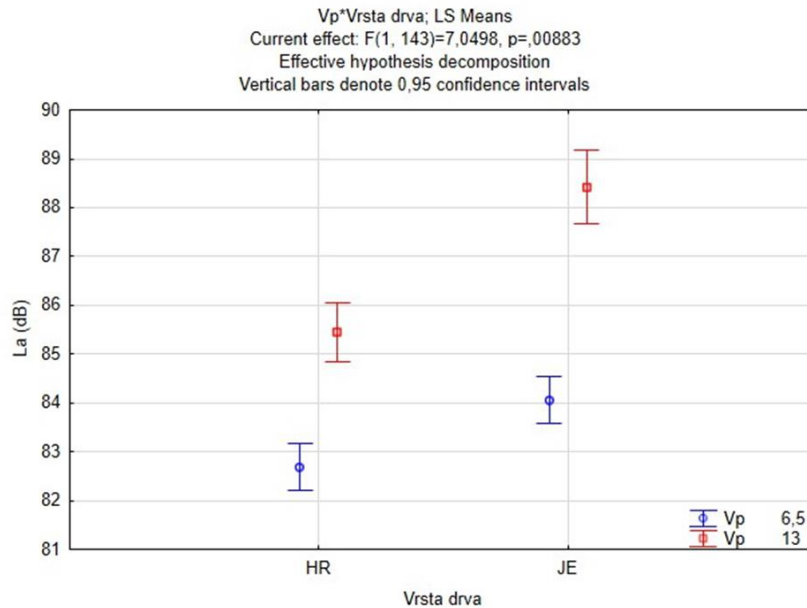

Slika 28. Prikaz utjecaja vrste drva i posmične brzine na razinu zvuka pri obradi na stolnoj glodalici (vertikalni stupci označavaju interval pouzdanosti od 95 %)

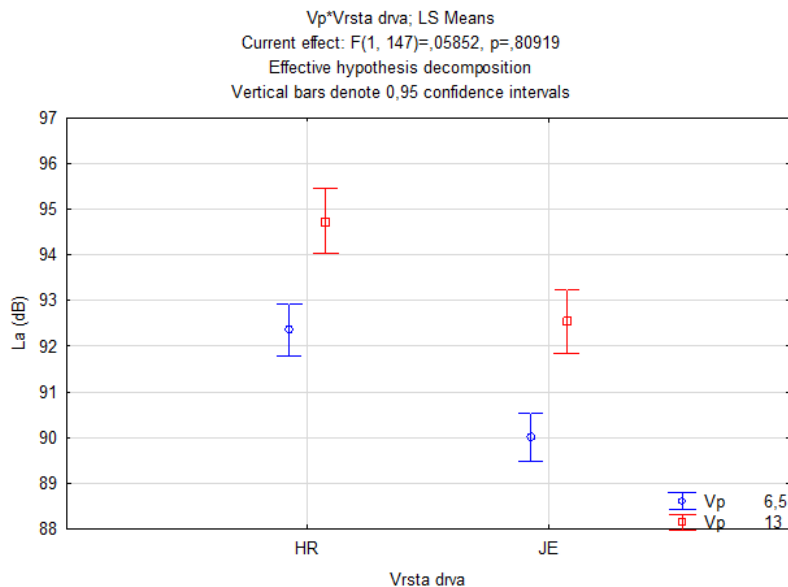

Slika 29. Prikaz utjecaja vrste drva i posmične brzine na razinu zvuka pri obradi na kružnoj pili (vertikalni stupci označavaju interval pouzdanosti od 95 %)

Na slikama 30. i 31. prikazan je utjecaj posmične brzine i vrste drva na razinu zvuka pri obradi uzoraka na stolnoj glodalici i kružnoj pili. Pri obradi uzoraka s većom posmičnom brzinom 13 m/min raste i razina zvuka. Pogotovo na stolnoj glodalici pri obradi uzoraka od jelovine zabilježeno je povećanje razine buke s povećanjem posmične brzine. Utjecaj povećanja posmične brzine na razinu buke pri piljenju uzoraka kružnom pilom podjednak je za uzorke hrastovine i uzorke jelovine.

Slika 30. Prikaz utjecaja posmične brzine i vrste drva na razinu zvuka pri obradi na stolnoj glodalici

Slika 31. Prikaz utjecaja posmične brzine i vrste drva na razinu zvuka pri obradi na kružnoj pili

Na temelju dobivenih rezultata vidljivo je da razina buke pri obradi hrastovine i jelovine na stolnoj glodalici i kružnoj pili premašuje granične vrijednosti buke u osmosatnom radnom vremenu. Prazan hod stolne glodalice iznosi 80,106 dB(A) što je na granici s donjom upozoravajućom granicom izloženosti radnika za vrijeme osmosatnog rada koja iznosi 80 dB(A). Prazan hod kružne pile iznosi nešto više 85,671 dB(A), što je malo iznad gornje upozoravajuće granice izloženosti radnika za vrijeme rada od 8 sati koja iznosi 85 dB(A). Buka pri obradi stolnom glodalicom i kružnom pilom s posmičnim brzinama 6.5 m/min i 13 m/min iznosi preko gornjih upozoravajućih granica. Najviša izmjerena razina buke je pri obradi hrastovine kružnom pilom koja je iznosila 95,069 dB(A), što je za 15 dB(A) više od donje upozoravajuće granice.

Ovi podaci ukazuju nam na potencijalne opasnosti od dugotrajne izloženosti radnika tokom osmosatnog rukovanja strojevima. Stoga je od iznimne važnosti provoditi preventivne mjere za zaštitu zdravlja od prekomjerne izloženosti buci a to su: češće mjerenje intenziteta buke, primjena suvremene tehnologije u svim infrastrukturnim sektorima, izrada akcijskih planova i strategija, te provođenje raznih zakonskih mjera. Isto tako potrebno je provoditi i određene tehničke mjere zaštite na radu kao što su: obavezno korištenje zaštitne opreme poput slušalica (antifoni), ušnih uložaka, čepova i vata, izmjena rukovatelja strojeva radi smanjenja dugotrajne izloženosti radnika buci, udaljavanjem radnika od izvora buke, te zvučne izolacija stroja.

6. ZAKLJUČAK

Drvoprerađivačka industrija suočava se s brojim opasnostima od izloženosti radnika na radnom mjestu, stoga je od iznimne važnosti da svaki pojedinac odgovorno i svjesno pristupi ovom problemu. Jedan od tih problema upravo je i opasnost od buke i njenog štetnog utjecaja na ljudsko zdravlje. Izloženost buci, osobito tijekom dugotrajne mehaničke obrade drva, može uzrokovati niz kratkotrajnih i dugotrajnih zdravstvenih problema, uključujući oštećenje sluha, povećan stres, nesanicu i smanjenje koncentracije. Zbog toga tehničke i preventivne mjere zaštite, poput nošenja zaštitne opreme, implementacije zvučne izolacije, udaljavanje radnika od strojeva postaju nužne za očuvanje zdravlja radnika. Od iznimne je važnosti provoditi mjerenja i analize buke te ostati unutar graničnih vrijednosti, čime se ne samo poboljšava sigurnost i dobrobit radnika, već se i unapređuje opća produktivnost i učinkovitost drvne industrije.

U ovom diplomskom radu mjerena je razina buke pri obradi hrastovine i jelovine na stolnoj glodalici i kružnoj pili s dvije posmične brzine 6 m/min i 13 m/min. Pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici zabilježena je veća razina buke u odnosu na obradu uzoraka od hrastovine. Najveća razine buke pri obradi jelovine na stolnoj glodalici izmjerena posmičnom brzinom od 13 m/min iznosi 88,923 dB(A), dok najveća razine buke pri obradi hrastovine na stolnoj glodalici izmjerena istom posmičnom brzinom iznosi 85,921 dB(A). Suprotno tome pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili zabilježena je veća razina buke u odnosu na obradu uzoraka od jelovine. Najveća razina buke pri obradi hrastovine na kružnoj pili izmjerena pri posmičnoj brzini 13 m/min iznosi 95,069 dB(A), dok najveća razina buke pri obradi jelovine istom posmičnom brzinom iznosi 92,974 dB(A). Buka u praznom hodu strojeva nije zanemariva s obzirom da je na granici s donjom i gornjom upozoravajućom granicom. Buka pri obradi hrastovine i jelovine na stolnoj glodalici i kružnoj pili znatno prelazi propisane granične vrijednosti osmosatnog izlaganja buci.

Na temelju izmjerene razine buke na stolnoj glodalici i kružnoj pili preporučeno je rješenje u vidu preventivnih i tehničkih mjera zaštite. Preventivne mjere zaštite uključuju redovito mjerenje razine buke na strojevima, unaprijeđivanje tehnoloških procesa i samih strojeva, udaljavanje radnika od strojeva kao i gašenje strojeva tijekom pauza. Konkretno u ovom primjeru neophodna su i sredstva za zaštitu sluha u vidu ušnih čepića ili zaštitne slušalice (antifoni) koje mogu smanjiti intenzitet buke za 5-30 dB(A), što bi smanjilo razinu buke ispod propisanih graničnih vrijednosti.

7. LITERATURA

- [1] Anon., 2012. *Zaštita na radu*. [Mrežno]
Available at: <https://zastitanaradu.com.hr/osobna-zastitna-sredstva/>
[Pokušaj pristupa 10. 8. 2024].
- [2] Anon., 2016. *wikipedija*. [Mrežno]
Available at: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Buka>
[Pokušaj pristupa 10. 8. 2024].
- [3] Anon., n.d. *Preventa*. [Mrežno]
Available at: <https://preventa.hr/zastita-na-radu-upit/buka-na-radu>
[Pokušaj pristupa 15. 3. 2024.].
- [4] Beljo Lučić, R. & Goglia, V., 2000. Some possibilities for reducing circular saw idling noise. *J Wood Sci*, Svezak 47:389-393.
- [5] Beljo-Lučić, R. & Goglia, V., 1998. Prilog istraživanju bočne stabilnosti lista krušne pile II. *Drvna industrija*, 07. 26., pp. 49 (3) 151-163.
- [6] Beljo, R. & Goglia, V., 1995.. Istraživanje razine buke u okolini dvovretenih stolnih glodalica. *Drvna industrija Journal*, 06. 04., pp. 46 (2) 69-74.
- [7] Đukić, I. & Goglia, V., 2007. Buka i vibracije pri radu jarmača i tračnih pila trupčara. *Drvna industrija*, 12 03, pp. 58 (1) 19-22.
- [8] Kreševljak, I., 2023. *Zaštita radnika pri uporabi srojeva u drvnoj industriji*. Završni rad. Veleučilište u Karlovcu, stručni studij sigurnosti i zaštite.
- [9] Krilek, J. i dr., 2016. THE INFLUENCE OF CHOSEN FACTORS OF A CIRCULAR. *wood research*, 01., pp. 61(3):475-486.
- [10] Miholjević, L., 2016. *Utjecaj buke na ljudsko zdravlje i metode zaštite od buke*. Završni rad. Veleučilište u Karlovcu, Stručni studij sigurnosti i zaštite.
- [11] PRAVILNIK O ZAŠTITI RADNIKA OD IZLOŽENOSTI BUCI NA RADU. 2008. (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21).
- [12] Trbojević, N., 2011. *Osnove zaštite od buke i vibracija*. Veleučilište u Karlovcu

8. POPIS SLIKA

Slika 1. Ilustracija vrijednosti razine buke (dB) raznih izvora u svakodnevnom životu	3
Slika 2. Zaštitna oprema https://preventa.hr/zastita-na-radu-upit/buka-na-radu	6
Slika 3. Uzorci od drva hrasta (Quercus robur) Slika 4. Uzorci od drva jele (Abies Alba).....	8
Slika 5. Uzorci drva hrasta i jele u sušioniku	10
Slika 6. Izmjera dimenzija uzoraka pomičnim mjerilom.....	10
Slika 7. Mjerenje mase uzorka tehničkom vagom.....	10
Slika 8. Stolna glodalica Rojek Slika 9. Glava glodala	11
Slika 10. Parametri obrade.....	11
Slika 11. Kružna pila Bratstvo SC-10.....	12
Slika 12. Mjerač razine zvuka Kimo DB200.....	13
Slika 13. Mjerenje razine buke u praznom hoda stolne glodalice	14
Slika 14. Kalibrator zvuka Bruel&Kjaer tip 4231	15
Slika 15. Primjer podataka u softveru LDB200	17
Slika 16. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Prazan hod	18
Slika 17. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Hrast 6,5 m/min.....	19
Slika 18. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - SG Hrast 13 m/min.....	20
Slika 19. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Jela 6.5 m/min.....	21
Slika 20. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja – SG Jela 13 m/min.....	22
Slika 21. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Prazan hod	23
Slika 22. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Hrast 6,5 m/min.....	24
Slika 23. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Hrast 13 m/min.....	25
Slika 24. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Jela 6,5 m/min.....	26
Slika 25. Grafički prikaz izmjerenih razina zvuka tijekom pet ciklusa mjerenja - KP Jela 13 m/min.....	27
Slika 26. Box&Whiskers dijagram za rezultate mjerenja buke na stolnoj glodalici	29
Slika 27. Box&Whiskers dijagram za rezultate mjerenja buke na kružnoj pili.....	29
Slika 28. Prikaz utjecaja vrste drva i posmične brzine na razinu zvuka pri obradi na stolnoj glodalici (vertikalni stupci označavaju interval pouzdanosti od 95 %)	32
Slika 29. Prikaz utjecaja vrste drva i posmične brzine na razinu zvuka pri obradi na kružnoj pili (vertikalni stupci označavaju interval pouzdanosti od 95 %).....	32
Slika 30. Prikaz utjecaja posmične brzine i vrste drva na razinu zvuka pri obradi na stolnoj glodalici.....	33
Slika 31. Prikaz utjecaja posmične brzine i vrste drva na razinu zvuka pri obradi na kružnoj pili.....	33

9. POPIS TABLICA

Tablica 1. Izmjerene razine buke u praznom hodu stolne glodalice u dB(A)	18
Tablica 2. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min.....	19
Tablica 3. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min.....	20
Tablica 4. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min.....	21
Tablica 5. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na stolnoj glodalici uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min.....	22
Tablica 6. Izmjerene razine buke u praznom hodu kružne pile u dB(A)	23
Tablica 7. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min -	24
Tablica 8. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min.....	25
Tablica 9. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od jelovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 6,5 m/min.....	26
Tablica 10. Izmjerene razine buke pri obradi uzoraka od hrastovine na kružnoj pili uz posmičnu brzinu obratka 13 m/min.....	27
Tablica 11. Deskriptivna statistika rezultata mjerenja buke na stolnoj glodalici Rojek	28
Tablica 12: Deskriptivna statistika rezultata mjerenja buke na kružnoj pili Bratstvo SC10.....	28
Tablica 13. Faktorska ANOVA analiza za rezultate razine buke izmjerene na stolnoj glodalici ...	30
Tablica 14. Faktorska ANOVA analiza za rezultate razine buke izmjerene na kružnoj pili	30
Tablica 15. Rezultati post-hoc Tukey HSD testa za razine buke izmjerene na stolnoj glodalici	31
Tablica 16. Rezultati post-hoc Tukey HSD testa za razine buke izmjerene na kružnoj pili	31